

VĚSTNÍK

Informační Orgán Československé národní rady americké.

2137 S. Lombard Ave., Cicero, IL 60650

Redaktorka - Olga Kovářová

Červenec - Srpen 1996

Je tomu už 28 roků.

Svět zdánlivě nedbá, avšak my ano, a proto vzpomínáme.

Před dvaceti osmi léty, 21.srpna 1968 přepadla sovětská armáda spolu s vojenskými sbory dalších členů Varšavského paktu malé Československo, bez provokace, bez varování a bez jakéhokoliv oprávnění. Sovětský svaz tak učinil přesto, že Československo bylo už po dvacet let pod komunistickou vládou a v područí Moskvy. V očích Moskvy se Československo zřejmě provinilo tím, že chtělo zlidštit svůj režim a odčinit několik z nejhorších křivd.

Invaze a okupace Československa byla v naprostém rozporu se všemi zásadami mezinárodního práva a porušením mnoha mezinárodních smluv.

Ústavní soud ČR o dvojím občanství.

Nález ústavního soudu uveřejněný ve Sbírce zákonů pod číslem 6/1996 Sb. asi již s konečnou platností vyřešil otázku dvojího občanství: Ztotožňuje se bez výhrad s politikou jediného a výlučného státního občanství a potvrzuje, že nová česká právní úprava je v plném souladu s tendencemi demokratické Evropy (a v plném rozporu s postojem americké a kanadské občansko-právní praxe, pozn. redakce)

Pozadí tohoto důležitého rozhodnutí je velmi zajímavé. Bývalý disident a nynější redaktor Listů Petr Uhl, který žil již před rozdělením Československa v Praze, přijal v červnu 1993 na protest proti jeho rozdělení slovenské státní občanství. Pokládal se při tom samozřejmě také za občana ČR. Když později požádal o vydání osvědčení o českém občanství odmítl ho obvodní úřad pro Prahu 2 s tím, že dobrovolným nabytím slovenského občanství pozbyl svoji původní českou státní příslušnost. Všechny odvolací správní a soudní instance s tímto odmítnutím souhlasily a tak po vyčerpání opravných prostředků obrátil se jeho advokát na ústavní soud s argumentací, že paragraf 17 českého zákona o státním občanství odporuje Ústavě a Listině základních práv, podle níž nelze občana zbavit občanství proti jeho vůli (to je také názor amerického nejvyššího soudu, pozn. redakce.)

Jak je shora uvedeno, Ústavní soud názor nižších instancí potvrdil a v odůvodnění také uvedl, že pan Uhl se dobrovolně vzdal českého občanství, když přijal cizí občanství, a že si byl vědom právních důsledků, které tento projev svobodné vůle bude mít na jeho české státní občanství. Zdá se, že tímto rozhodnutím nejvyšší soudní instance v ČR, proti kterému není odvolání, všechny diskuze o vrácení českého občanství emigrantům jednou pro vždy končí. (Převzato ze Zpravodaje)

IN MEMORIAM...

Na vzpomínku **Anny Drahotové** věnují
Karel a Vlasta Kulpovi, Kansas, \$ 50.00

Dirigent světové úrovně, **Rafael Kubelík**,
zemřel ve Švýcarsku ve věku 82 roků.
Působil dlouhý čas v Chicagu jako dirigent
Chicago Symphony Orchestra.

**Odešel vzácný člověk a příkladný
vlastenec.**

3. července 1996 zemřel v Torontu Jiří G.
Corn ve svých 76 letech. Rodem byl z
Kostelce nad Černými lesy, kde se stal
starostou již ve svých 25. letech. Po
komunistickém puči odešel do exilu a po
delším pobytu v lágru emigroval s rodinou
do Kanady. Pracovali jako zemědělství dělníci
více než dva roky. Po příchodu do Toronta
začal br. Corn studovat a po studiu byl
zaměstnán jednou z největších kanadských
firem Denwoody & Company v mezinárodní
sekcí a posléze se stal jejím partnerem. Byl
jmenován Fellow of the institute of
Chartered Accountant, což je pocta, která se
dává jen těm nejlepším.

Přes své úspěchy nezapomněl se věnovat
záležitostem své porobené vlasti, Česko-
slovensku. Téměř čtyřicet roků byl
iniciátorem a duší veškerého dění krajanské
Kanady. Byl téměř součástí všech našich
významných organizací a především
dlouholetým předsedou Československého
sdružení v Kanadě, které se stalo za jeho
vedení politickým mluvčím kanadských
Čechů a Slováků. Corn měl bezprostřední
styky s vládou Kanady a ze své funkce
předsedy Sdružení byl zvolen prezidentem
celokanadské etnické organizace **Canadian
Ethnocultural Council**. Dostalo se mu
mnoha vyznamenání a jeho nejmilejší byla
cena T.G.Masaryka, udělená Českosloven-
ským sdružením, pamětní medaile královny
Alžběty II. a nejvyšší kanadské vyznamenání,

Order of Canada.

Vzpomínáme na br. Jiřího G. Corna proto,
že za svého předsednictví v Kanadském
sdružení úzce spolupracoval s Českosloven-
skou národní radou americkou, za což mu
vyslovujeme vřelé poděkování.
Čest jeho památce.

Rozina Nehasilová

Z Texasu do Prahy za češtinou.

Dne 2. července 1996 nastoupila v Praze
24 členná skupinka krajanů do kurzu češtiny.
Přiletěli, aby se naučili základům jazyka
svých předků z Čech či Moravy, anebo, aby
si zlepšili svou současnou znalost tohoto
jednoho z nejkrásnějších jazyků na naší
planetě. Pořadatelem kurzu je Českosloven-
ský ústav zahraniční. Letošní ročník byl již
24. v pořadí. Spolupracující organizací na
americké straně je **Czech Ex-Student
Association of Texas (CESAT)** a na české
straně **Karlova universita**. Jazykovými
kurzy pořádanými Československým ústavem
zahraničním od roku 1972, prošlo již přes
tisíc krajanů z různých zemí světa, převážně
však z USA. Letošní kurz se ukončil 26.
července 1996.

Hillary Clintonová navštívila Prahu.

Ve dnech 3. - 5. července přijela na
návštěvu do hlavního města ČR manželka
amerického prezidenta Hillary Clintonová.
Vrcholem její návštěvy bylo, podle deníku
Právo, vystoupení v sídle rozhlasové stanice
Svobodná Evropa. Clintonová zde přednesla
poselství prezidenta USA zemím střední
Evropy. Pobyt v ČR byl součástí její deseti-
denní cesty po sedmi evropských zemích, kde
zdůrazňovala podporu USA novým demokra-
tickým zemím střední Evropy. Na Slovensku
se Hillary zdržela jen devět hodin a udělala
jim kázání o demokracii. To se Slovákům
nelíbilo.

K.B.Jiráček:

Antonín Dvořák a Spillville, Iowa.

Spillville v Iowě je čisté městečko, položené v nepříliš romantické, rovné krajině. Protéká jím potok Turkey Run, kolem něho je pěkně udržovaný parčík, kde stojí pomník českého skladatele Antonína Dvořáka a na něm kolem dokola jsou jména jeho nejznámějších skladeb. V městečku na vršíčku je pěkný kostel sv. Václava, naproti němu je, doufám, dosud škola s českým památním nápisem. Na hřbitově za kostelem, velmi dobře udržovaném, je mnoho náhrobních kamenů s čistě českými jmény (je mezi nimi i několik Jiráčků). Osada byla sice založena Němcem, nějakým Spillmannem, po kterém byla pojmenována, ale její obyvatelstvo se skládalo ve své většině z českých přistěhovalců. Přicházeli hlavně z jižních Čech, od Volyně a Vodňan.

Vypravil jsem se tam hned první rok, co jsem přišel do Ameriky, v létě 1947, a mluvil ještě s dvěma pamětníky, kteří se na Dvořáka a jeho rodinu pamatovali. Jeden byl staroušek již velmi slabý a nemocný, od kterého jsem se mnoho dozvěděl, ale zato paní Anna Bendová, čiperná stařenka tehdy již více než sedmdesátiletá, si pamatovala všechno, jako by to bylo bývalo včera. Jako mladé děvče posluhovala u Dvořáků, prala jim prádlo a pekla jim i chleba. Navštívil jsem Spillville ještě dvakrát se svopu ženou v roce 1950 a 1952 a pokaždé jsme vyhledali milou stařenku, ač každým rokem byla slabší a sešlejší. Neměla chudák, příliš dobrý život, zdála se být na stará kolena opuštěná. Vypravovala však velmi živě, jaké to ve Spillville bývalo. Anglicky tam v době Dvořákova pobytu nikdo neuměl, protože to nikdo nepotřeboval, jak tvrdila. I když se tam přistěhoval nějaký jinonárodovec, třeba Irčan, musil se naučit česky, jinak by byl neobstál. A tak to bylo v celé krajině. Farmáři kolem dokola roztroušení byli také Češi a nejbližší městečko se jmenuje pěkně po česku Ptotivín.

Jak se tam Dvořák dostal? Roku 1891 mu bylo 50 let, byl už slavným skladatelem a jeho narozenin bylo po celém světě vzpomínáno. V té době žila v New Yorku nadšená milionářka, manželka velkoobchodníka s poživatinami, původně sama učitelka hudby, paní Jeanette M. Thurberová, která měla jediný ideál: zasloužit se o americkou hudbu. Nejdříve založila v New Yorku operní divadlo, kde se všechny opery měly zpívat anglicky. Na tomto podniku ztratila půl milionu dolarů. Pak založila v New Yorku novou hudební školu, kde nadaní žáci byli vyučováni zdarma. Z tohoto důvodu povolil Kongres Spojených států této škole, jakožto nevýdělečnému podniku, používat titulu "National Conservatory". Z této národní konservatoře chtěla paní Thurberová udělat školu světové pověsti.

Hledala proto pro ni v prvé řadě ředitelce se světovým jménem. Její volba padla na našeho mistra Dvořáka a její vyslanci začali hned s Dvořákem vyjednávat. Ten nejprve rozhodně odmítl. Byl krátce před tím jmenován profesorem skladby na pražské konservatoři a velmi se těšil na své nové povolání doma. Avšak paní Thurberová byla neústupná a nakonec Dvořák povolil. Byl již na veliký svět zvyklý ze svých návštěv v Anglii, kde se naučil dosti dobře anglicky, obtíží jazykových se tedy lekat nemusil. Finanční nabídka byla skvělá: plat 15.000,00 dolarů ročně (v nynějších penězích pře sto tisíc dolarů ročně) Polovina ročního platu vždy byla složena předem v pražské zemské bance, z druhé poloviny Dvořákovi v New Yorku nejen žili, ale ještě ušetřili. Bylo to v době, kdy ještě neexistovala daň z příjmu.

V téže době studoval na pražské konservatoři tichý český chlapec z Ameriky, houslista Josef Kovařík. Jeho otec byl řídícím učitelem ve Spillville. Byl nejen sám dobrým hudebníkem, také všechny jeho děti hrály na různé nástroje, a když chtěl mít ze syna dobrého houslistu, poslal ho, jak se to tehdy dělávalo, do Prahy. Dvořák mladého Kovaříka vyhledal, pozval si ho na svůj letní domek ve Vysoké u Příbrami a udělal si z něho svého tajemníka, učitele angličtiny, společníka a důvěrníka. Nedal jinak, nežli že Kovařík pojedle s Dvořákovými a bude s nimi v New Yorku bydlet. Tak se i stalo.

Dvořákovi se v New Yorku líbilo i nelíbilo, ale byl zahrnut spoustou nových dojmů, které se záhy projeví v jeho skladbách. Paní Thurberová od něho očekávala, že obrodí americkou hudbu, nejen že bude sám psát "americké skladby", ale že vychová i mladé americké skladatele. Dvořákovi se tato myšlenka zamlouvala. Vykládal Američanům, že si mají všimnout své vlastní lidové hudby, svých národních písní a tvořit v jejich duchu. Mezi žáky Národní konservatoře bylo mnoho černochoů, kteří tam byli přijímáni bez diskriminace, což již samo svědčilo o tom, jak pokroková to tehdy byla škola, před tolika mnoha léty. Mezi černošskými chlapci ho zaujal zvláště Howard Tacker Burleigh, který znal všemožné plantážní písně a černošské spirituály, a Dvořák si je od něho dával zpívat. Byl jimi nadšen a viděl v nich pravý americký folklór. Radil americkým skladatelům, aby je studovali a psali svou hudbu v jejich duchu. V tom ovšem Dvořák narazil na předsudky, protože černoši byli tehdy rasa utlačovaná a služebná. Proto někteří Američané spíše navrhovali používat motivů indiánských. Dvořák proti tomu nebyl, ale bohužel, indiánská hudba je poměrně chudá, daleko chudší, nežli černošské zpěvy.

Prvním plodem tohoto Dvořákova nadšení byla symfonie, kterou Dvořák napsal hned na jaře 1893 a kterou nazval "Z nového světa."

Nadělalo se mnoho hluku o tom, je-li tato symfonie složena z amerických motivů nebo ne. Dnes je jisto, že v první její části je ozvuk známého spirituálu "Swing low, sweet chariot" a také jiné její melodie mají jistý exotický náznuk, ale jinak je to symfonie dvořákovsky česká, jak je nejlépe vidno v jejím tanečním Scherzu.

Po dokončení symfonie se Dvořákovi nechtělo jet na letní prázdniny roku 1893 do Čech. Kovařík poradil - co by také jiného? - Spillville v Iowě. A tak Dvořák si objednal z Čech všechny zbývající děti, (původně zde měl jen dvě) a na léto se celá jedenáctičlenná karavana vypravila přes málem celý americký kontinent do Iowy: Dvořákovi, šest dětí, služka, tetička a Kovařík. Na domě, kde Dvořákovi bydleli, je dnes pamětní deska, a ve druhém patře se uchovává jeden pokojík s několika památkami a s harmoniem, na kterém hrával ve spillvillském kostele "babičkám ke zpěvu kostelních písní", nejráději "Tisíckrát pozdravujeme Tebe".

Dvořák se tam cítil šťasten. Krajina se mu zrovna nelíbila, říkával, že je to jako Sahara, človíčka není vidět v polích široko daleko. Avšak byl mezi svými, prostými českými lidmi. Chodil mezi ně i do hospody a hrával tam s nimi svou oblíbenou "dardu". Avšak také poslouchal zpěv neznámých ptáků na svých procházkách časně ráno a šel se podívat i na představení Indiánů s jejich tanci. Jeho hudební fantazie nazahálela. Napsal tam nový kvartet, kde se zase objevují zvuky amerických melodií, a jak sám říkával, indiánských bubínků. Vůbec jeho americká léta byla pro jeho inspiraci velmi šťastná. Skladby zde napsané patří k jeho nejslavnějším: kromě symfonie Z Nového světa a kvarteta, zvláště Biblické písně a nakonec Čellový koncert.

Ze spillvillské idylly se Dvořák také vypravil na cestu po Americe. Byl i v Omaze, v Minneapolis, kde obdivoval vodopád Minnehaha, u Niagary, a především také v Chicagu, kde se zúčastnil jako čestný host "Českého dne" na tehdejší světové výstavě. V průvodu tehdy pochodovaly desetitisíce Čechů (kde jsou ty časy?) a večer se konal koncert z českých skladeb, na kterém Dvořák dirigoval svou Osmou symfonií, nikoliv ještě tu novou, která se stala jeho symfonií Devátou a poslední. Odněs si z Chicaga nezapomenutelné dojmy, ale rád se zase vrátil do svého zátiší ve Spillville, než musel opět zpátky ke svým povinnostem v New Yorku.

Prázdniny následujícího roku 1894 Dvořák v Americe nevydržel, rozjel se domů na Vysokou. Jakmile pak opět přivoněl k rodné půdě, neměl již v Americe stání. Zůstal již jen rok, a nedal se přemluvit, aby podepsal smlouvu na další léta. Vrátil se domů roku 1895 a žil, ctěn a milován celým národem, ještě skoro deset let. Jeho věrný famulus Kovařík byl až do svého pensionování členem newyorského

filharmonického orchestru a byl do smrti věrným strážcem Dvořákova odkazu.

Dr. Alice Masaryková napsala o Dvořákovi pěknou vzpomínkovou knížku "Hudba ve Spillville". Vydala ji roku 1963 Společnost pro vědu a umění.

Podle počtu medailí se Česká republika na 26 tých Olympijských hrách v Atlantě umístila na 17 místě s výsledkem: 4 zlaté, 3 stříbrné a 4 bronzové medaile. Na malou zemi velmi dobrý výsledek.

Špejbl s Hurvínkem osiřeli.

V úterý 2.července zemřel v Praze Miloš Kirschner ve věku 69 let. Byl ředitelem divadla Špejbl a Hurvínek a jeho hlavním protagonistou. Loutkoherec Miloš Kirschner působil v divadle 55 let (v divadle Špejbla a Hurvínka 45 let) a je hlavně jeho zásluhou, že dřevěné postavičky oslovily mnoho generací nejen v Čechách, ale i v zahraničí.

Maďarsko žádá od Slovenska vodu do Dunaje.

Budapešť - Maďarsko požaduje, aby Slovensko bylo povinno pouštět do starého koryta Dunaje vodu "v plném objemu", nikoli většinu převádět uměle vybudovaným kanálem k vodnímu dílu Gabčíkovo. Takové rozhodnutí Mezinárodního soudu v Haagu, kam obě strany předaly svůj spor k vyšetření, požadovala střeďeční porada maďarských hydro-techniků a aktivistů uchránců přírody, konaná na palubě výletního parníku plujícího po Dunaji. "Maďarsko nežádá Mezinárodní soud pouze o rozhodnutí, zda byl oprávněný krok slovenské strany uskutečnit "variantu S" při výstavbě dunajské kaskády poté, co maďarská strana od účasti odstoupila. "Žádáme také, aby soud stanovil povinnost vypouštět plné množství vody do starého koryta Dunaje" prohlásil na poradě aktivista Laszló Válki podle agentury MTI.

Slavní mužové trpící nespavostí.

Napoleon Bonaparte. Tomuto muži stačilo spát jen tři až čtyři hodiny denně.

Kateřina Veliká. V naději, že usne, dávala si kartáčovat vlasy každý večer v posteli před spaním.

Winston Churchill. Měl dvě dvojité postele vedle sebe. Když nemohl usnout na jedné, převalil se na druhou.

Alexandre Dumas (Père). Měl málo času na spaní. Napsal tolik slov, že by vyplnila dvanáct set knih. Tvrdil také, že je otcem pěti set dětí.